

Røde Kors

MAGASINET

NR 4 - 2021

HENRY:
*Førstehjelp
for barn*
Side 8

INTERVJUET:
*Statsminister
Jonas Gahr Støre*
Side 12

FEM ÅR SIDEN
TV-AKSJONEN:
*Dette gikk
pengene til*
Side 24

Søket i Tokagjelet

Ove Haugen er frivillig i elveredningsgruppen til Røde Kors som søkte etter de tre omkomne i de frådende vannmassene.

Side 10

ALLE SKAL VI ETTERLATE NOE. HVA SKAL STÅ IGJEN ETTER DEG?

Vi kan ikke ta med oss noe når vi en gang skal forlate denne verden. Men vi kan etterlate oss muligheten til å gi noen andre et bedre liv. Velger du å gi en testamentarisk gave til Røde Kors, kan du være trygg på at ditt bidrag vil komme mennesker til gode, enten lokalt i Norge eller i andre deler av verden.

Er dette noe du vil vite mer om? Ta kontakt med **Siri Antonsen**, ansvarlig for arv og testamentariske gaver, på telefon **916 21 942** eller e-post siri.antonsen@redcross.no

Røde Kors kan også være behjelpelig med gratis advokathjelp for å sette opp et testament.

Leder

Om å gjøre framtiden mulig

Det viktigste med fremtiden er ikke å forutse den, men å gjøre den mulig», heter det i romanen Citadelle av Antoine de Saint-Exupéry, – samme mann som skrev Den lille prinsen. Dette sitatet er også brukt av FNs klimapanel IPCC i spesialrapporten om hva som må til for at verden skal lykkes med å holde global oppvarming under 1,5 grader. Akkurat nå er vi ved 1,2 graders oppvarming – og vi er på vei mot 3 grader.

■ Sikkerhet og klima henger nøye sammen. Klimakrisen forsterker effekten av eksisterende kriser og konflikter. Mer enn hvert tiende barn i verden er rammet av væpnet konflikt på en eller annen måte. Prognosene for hvor mange mennesker som rammes av klimakrisen, er dramatiske. Menn, kvinner og barn som allerede er ofre i væpnede konflikter, er ekstremt sårbare når klimaet endrer seg. Både konflikter og klimakrisen frarøver barn en fullverdig barndom. De får ikke de samme mulighetene til en framtid som andre.

■ Én klimakonsekvens er at komplekse konflikter blir enda vanskeligere å løse. Av de 20 landene som er mest sårbare for klimakrisen, er 12 i tillegg rammet av konflikter. Hyppigere og kraftigere ekstremvær og ekstreme temperaturer er blitt en del av normalen. Klimakrisen fører også med seg katastrofer som foregår mer i det stille, som ekstreme hetebølger, langvarig tørke og forringelse av drikkevann. Mennesker, systemer og institusjoner har sjelden kapasitet til å tilpasse seg

endringene om de allerede må håndtere konsekvensene av krig og konflikt.

■ På FNs klimatoppmøte i Glasgow i november presenterte Røde Kors rapporten «Turning the tide» om hvordan klimakrisen er i ferd med å gjøre kystsamfunn ubeboelige for flere hundre millioner mennesker. I Somalia forteller lærere at ekstrem hete gjør det stadig vanskeligere for barn å komme på skolen. I Bangladesh må familier finne annet levebrød når både fiske og jordbruk forvitrer. Nødhjelp er ingen langsiktig løsning.

■ Røde Kors er til stede og hjelper mennesker som er i nød, uansett hvem de er og hva de er rammet av. Klimakrisen er vår største humanitære utfordring, og det var vårt hovedbudskap på klimatoppmøtet. Våre frivillige verden over ser hvordan overlappende kriser rammer hardest de som allerede har minst og er mest sårbare. Vi har et ansvar for å fortelle om det vi ser, og dessuten bidra til de kraftige samfunnsendringene som må til for at verden skal lykkes med å kutte klimagassutslipp i stor nok skala.

« Både konflikter og klimakrisen frarøver barn en fullverdig barndom.

■ Målet er å gjøre fremtiden mulig både for dem som kommer etter oss, og for de som allerede står i utfordringer som i dramatisk omfang truer liv, helse og sikkerhet.

■ Hjertelig takk til deg som bidrar til Røde Kors' arbeid, som giver eller medlem. Med din støtte får vi hjelpen helt fram. En riktig god jul til dere alle!

Bernt G. Apeland
Generalsekretær i Røde Kors

RØDE KORS-MAGASINET
04/2021 – 101. ÅRGANG

Utgiver: Røde Kors i Norge
President: Thor Inge Sveinsvoll
Generalsekretær: Bernt G. Apeland

Ansvarlig redaktør: Øistein Mjærum
Redaktør: Marianne Wellén
Telefon: 22 05 40 00
E-post: marwel@redcross.no
Forsidefoto: Bjørn Langsem / Dagbladet

Design: Spoon AS
Spoon
spoonagency.no
Trykk: Panzerprint AS
Trykt utgave: ISSN 1503-5786
Digital: ISSN 1892-7971

Har dere adresseendringer eller andre henvendelser:
Kontakt kundeservice på rodekors.no

Følg oss på: facebook.com/rodekors twitter.com/rodekorsnorge [instagram/rodekorsnorge](https://instagram.com/rodekorsnorge)

Slik kan du hjelpe!
Se rodekors.no eller ring 22 05 42 20

- » Gi fast hver måned til vårt arbeid i Norge eller internasjonalt
- » Bli medlem og hjelp i ditt nærmiljø
- » Bli frivillig og gi av din tid

Bangladesh:

Klimakrisen gjør kystsamfunn ubeboelige

Dette huset tilhører Abdus Sattar Ghazi. En gang hadde familien flere eiendommer. Livsgrunnet er blitt borte i vannmassene.

Nå er det bare ett hus igjen. Hun håper at vannet skal trekke seg tilbake og at familien kan bli boende.

I løpet av bare én uke i mai, ble kysten av Bangladesh truffet av to sykloner. En

million mennesker ble rammet, flere hundre landsbyer ble oversvømt, fiskebåter knust og jordbruket lagt øde. Brønner ligger under vann og det er vanskelig å skaffe drikkevann.

Over hele verden er klimakrisen i ferd med å kvele sårbare kystsamfunn. Ifølge en ny rapport Røde Kors presenterte på klimatoppmøtet i Glasgow i november, vil

flere hundre millioner mennesker tvinges til å flytte fra hjemmene sine de neste ti årene. Selv om klimagassutslippene stanset i dag, vil havnivået fortsette å stige i lang tid fremover. Det vil føre til store humanitære behov.

Hele rapporten kan du lese på rodekors.no/rapporter

RØDE KORS I NORGE

Foto: Katrine Lumke

Thor Inge Sveinsvoll, president i Røde Kors og Geir Inge Stokke, konsernsjef i Coop Norge, gleder seg over at Pantelotteriet snart er på plass i alle Coops dagligvarebutikker.

Coop gir Pantelotteriet et stort løft

Nå kommer Pantelotteriet også til Coop. Det betyr at antall automater med lotteriet øker betydelig. – Dette betyr ekstremt mye for det humanitære arbeidet, sier Røde Kors-presidenten.

Totalt skal alle 1.200 av Coops dagligvarebutikker få installert Pantelotteriet. Det betyr at du kan bli pantemillionær hos både Extra, Obs, Coop Mega, Coop Prix, Coop Marked og Matkroken i tiden som kommer. De fleste er allerede på plass, og lotteriet er snart tilgjengelig i hele 3.200 dagligvarebutikker over hele landet.

– Dette er en utrolig god nyhet som betyr mye for frivilligheten og det humanitære arbeidet vårt. Midlene brukes i stor grad lokalt, der hvor panteautomatene er plassert. Det styrker den lokale beredskapen, skaper møteplasser og bidrar til alt fra besøkstjenesten til leksehjelp, sier Thor Inge Sveinsvoll, president i Røde Kors.

Siden starten i 2008 har Pantelotteriet blitt en av de viktigste inntektskildene til Røde Kors. I fjor bidro lotteriet

med hele 92 millioner kroner til det humanitære arbeidet, og i år går det mot over 100 millioner. Når alle Coops dagligvarebutikker nå blir med, kan inntektene øke med hele 30 millioner hvert år.

– Vi er veldig glade for at vi nå får Pantelotteriet i våre butikker. Røde Kors er en organisasjon som gjør et enormt og svært viktig arbeid, som vi stiller oss bak, sier Geir Inge Stokke, konsernsjef i Coop Norge.

– Det virker som kundene våre synes lotteriet er en spennende og enkel måte å støtte på, og det har også en miljøgevinst, når det bidrar til høyere pantegrad. Coop jobber også med Røde Kors på andre områder, blant annet med støtteordningen Coop-dugnaden, så vi ser frem til et langt og godt samarbeid, sier Stokke.

Hvorfor trenger vi blodfans?

Det er tøft å være blodfan. Enda tøffere å være blodgiver. Nå trenger vi flere blodfans som kan redde liv.

Vi har 33.397 færre blodgivere i Norge enn det som er anbefalt av Røde Kors internasjonalt og Verdens Helseorganisasjon. Hvert år slutter nesten 20.000 å gi blod på grunn av egen helse, flytting eller livsstil. Hver dag gjennomføres 600 blodoverføringer på norske sykehus. Det tilsvarer 25 hver eneste time. Tusenvis er avhengige av blod fra andre for å overleve alvorlig sykdom som kreft og skader etter ulykker. Vi trenger nye blodgivere hele tiden. Hver halvliter blod kan redde tre liv. Det er vel en av de viktigste julegavene du kan gi?

Bli blodgiver på GiBlod.no

På bildet fra venstre: Lourdes Subirachs Roig, Stavanger Røde Kors, Carola Ruud, Røde Kors og Kenneth Bjerkan, assisterende fengselsleder i Stavanger fengsel. De fire innsatte bak er anonymisert og viser ikke ansiktene sine.

Innsatte blir frivillige

Fire innsatte i Stavanger fengsel har blitt frivillige i Røde Kors. Velkommen skal dere være! De innsatte har gjennomført fem uker med opplæring og er nå klare for å arbeide med utfordringer innenfor helse og førstehjelp i fengslet.

Rita B. Wright og hunden Petra er klare som besøksvenner.

Enda flere firbente venner!

Akershus Røde Kors har nå enda flere ferdigutdannede besøksvenner med hund. Både tobente og firebente frivillige gjør en viktig jobb ved å skape trivsel og glede for mennesker på institusjoner og hjemme.

Mottar dere flere Røde Kors-magasiner i husstanden? Ta kontakt med oss på medlem@redcross.no så endrer vi antallet.

FULL AV LIV!

Gjennom hele livet fylles vi med kunnskap, opplevelser og historier. Det er disse erfaringene som gjør oss til oss. Den lekne barndommen, de opprørske tenårene, det travle småbarnslivet og roligere voksenlivet. Vil du bli besøksvenn til en som er full av liv?

Besøk rodekors.no/besoksvenn

Røde Kors

Les mer om Henry – førstehjelp for barnehagebarn på rodekors.no

Pedagogisk leder Svein Olav Nyland opplever at barna i barnehagen lærer spesielt mer om empati og trøst når det blir undervist i førstehjelp.

Barn lærer førstehjelp

Barna i Læringsverkstedet Jåsund barnehage på Sola utenfor Stavanger vet hva de skal gjøre når man skader seg. Henry er læringsverktøyet i førstehjelp.

Tekst og foto: **Borghild Gudmestad**

Fem femåringer strekker ivrige hender når pedagogisk leder Svein Olav Nyland stiller spørsmål om hva hjelp førstehjelpsdukka Henry trenger når han har skadet seg.

– Hva er det første man må gjøre her? Spør Nyland.
– Trøste! sier femåringen Tale.

Deretter må man få tak i en voksen. Det er alle barna enige om.

Nyland blar fram de forskjellige plansjene og spør barna hva som gjøres for at Henry skal få den hjelpen som han trenger. Henry er dukka som brukes for at barna skal lære og forstå grunnleggende førstehjelp.

Vann og plaster

– Hvorfor må man ha vann på såret? spør Nyland.
– Man må vaske bort grus og steiner hvis det er der, sier en ivrig Emil til dette spørsmålet.
– Stemmer det. Man må rense såret. Ikke glemme det, svarer Nyland.
– Hva gjør vi så etter det? repliserer han.
– Plaster! roper barna i kor.
En etter en får de plastre Henry etter at Artem har fått bort blodet.

Henry

- Førstehjelp for barnehagebarn er et pedagogisk læringsopplegg utviklet for barn i alderen 3-6 år. Målet er å lære de eldste barna i barnehagen om førstehjelp.
- Henry-opplegget er utviklet for å øke barns bevissthet om, kjennskap til og interesse for førstehjelp. Samtidig handler det om å utvikle omsorgsevne, ansvar og hjelpevilje hos barna og å spre kunnskap om Røde Kors' kjerneverdier som humanitet og nøytralitet.
- Henry-opplegget inneholder en Henry-dukke med en liten førstehjelpssekk, et pedagogisk veiledningshefte, en minnepinne med musikk og en flipover.
- På www.rodekors.no/forstehjelp/barnehager-forstehjelp/ kan dere bestille en førstehjelpspakke som inneholder en Henry-dukke med en liten førstehjelpssekk, et pedagogisk veiledningshefte, en minnepinne med musikk og en flipover.

Siden 2011 har over 600.000 barn fått del i den pedagogiske førstehjelpsopplæringen Henry som er for barn mellom 3 og 6 år. Ulike skader blir vist med Henry. Deretter jobber barna med å forstå hva som skal gjøres.

Forskningsrapport

I læringsverkstedet på Sola i Rogaland har de brukt Henry i noen år. Til stor glede.

Nyland forteller at barnehagen har stor nytte av læringsopplegget som blir undervist i når de har sikkerhetsuke i barnehagen.
– Dette er uten tvil veldig lærerikt. Opplegget styrker barns forståelse. Barna blir mer empatiske. Vi bruker også Henry når noen er skadet. Vi bearbeider hendelsen med Henry, sier Nyland.

I fjor ble det utgitt en forskningsrapport som viser at barn lærer flere gode ting av førstehjelp i barnehagen, som blant annet empati og trøst. Renate Nordbø er Henry-ansvarlig i Røde Kors.

«Dette er uten tvil veldig lærerikt. Opplegget styrker barns forståelse og hjelpevilje.»

Svein Olav Nyland

– Hva betyr det for Røde Kors at Henry har blitt forsket på, og fått disse gode resultatene?
– Det betyr veldig mye. Vi får en bekreftelse på at arbeidet vi har lagt ned i prosjektet i så mange år fører frem med gode resultater og har en høy grad av læringseffekt hos barna. Vi setter fokus på førstehjelpsopplæring som er et viktig tema, og vi ser at denne læringsprosessen kan starte allerede ned i 3-årsalderen. Barna ønsker å lære førstehjelp, de er engasjerte og nysgjerrige, samtidig som de viser evnen til å tilegne seg kunnskap, vise omsorg, hjelpevilje og medmenneskelighet. Dette er vi stolte av å være en del av, sier Renate Nordbø.

Stabilt sideleie og en klem

– Hva har skjedd her? sier Nyland om Henry som kan ha slått seg i en dør.
Tale tror at en dør er smelt igjen. Henry har klemt seg...så hva gjør man da?
– Trøste, sier Emil. Trøst er alltid viktig.
Aksel legger til at man må hente en voksen. Hermine mener også at det kan være lurt å ha litt kaldt vann på hodet.
Artem lurar på om Henry kan ha knekt noe. Henry gråter nemlig.
– Man kan ringe 113, sier en av guttene.
Henry har kollidert i ett tre med akebrettet. Aksel trøster og spør hvordan Henry har det. Ungene må sjekke om han puster. Kan han ha fått hjerne-rystelse? Trenger han å kaste opp?
Det er best å legge han i stabilt sideleie. Henry får alltid mer trøst og en god klem når plasteret er kommet på. Artem gir Henry en lang og god klem. Barna viser omsorg og forståelse.

– Vi så med én gang at dette kom til å bli krevende

Mens han henger fra en kran over de frådende vannmassene, søker Ove Haugen (44) etter de savnede i Tokagjelet.

Tekst: **Nora Sandberg** Foto: **Bjørn Langsem/Dagbladet**

Søndag kveld er Ove Haugen hjemme i Nordfjordeid og på vei til køys. Da kommer meldingen om at det er bruk for ham i en redningsaksjon på Kvamskogen. To menn og en kvinne er savnet etter at båten deres for utfor fossen øverst i Tokagjelet. Åtte Røde Kors-frivillige pakker utstyret de regner med å få bruk for. Setter seg i bilen og kjører sørover.

Da alarmen gikk i Tokagjelet i Kvam, søndag 24. oktober, stod frivillige fra Røde Kors klare. Omtrent 60 frivillige deltok i aksjonen. Ti av disse var fra elveredningsgruppen i Eid. Denne gruppa har spesialisert seg på søk og redning i elver, stryk og vann.

Politiet og brannvesenet trengte hjelp etter at de tre personer ble meldt savnet da båten ble tatt av strømmen.

Vannstanden er høy og strømmen stri. Leder for elveredningsgruppa, Sølve Kiviranta, forteller at de aldri har jobbet i så krevende fjell som denne gangen. Fjellsidene er porøse, og deler av fjellet dundret ned i det brusende vannet. Disse utfordringene gjorde at gruppa var nødt til å tenke helt nytt.

Ble heist ned til fossen

Ove Haugen deltok i redningsaksjonen sammen med elveredningsgruppa til Eid Røde Kors. Det var et utfordrende oppdrag.

– Det kom til å bli krevende. Vi så det med en gang, sier Haugen.

Etter timer med intens jobbing viste det seg å være utfordrende å få letemannskaper ned i juvet. Da gjorde de noe som ikke er gjort tidligere.

«Når en slik situasjon oppstår har vi et inderlig ønske om å bidra med den kunnskapen vi har.»

Sølve Kiviranta

Fra en kranbil parkert på toppen av juvet ble Ove Haugen heist ned i fossen.

Fra en kranbil parkert på toppen av juvet ble Ove Haugen heist ned i en kurv over den brusende fossen.

– Hvis jeg hadde blitt redd hadde jeg sagt ifra. Dette var et godt planlagt og gjennomført oppdrag. Jeg følte ingen bekymring overhodet, men ble selvfølgelig ekstra skjerpa og jeg hadde fullt fokus på oppdraget, forteller Haugen.

Verst er følelsen av å ikke kunne hjelpe

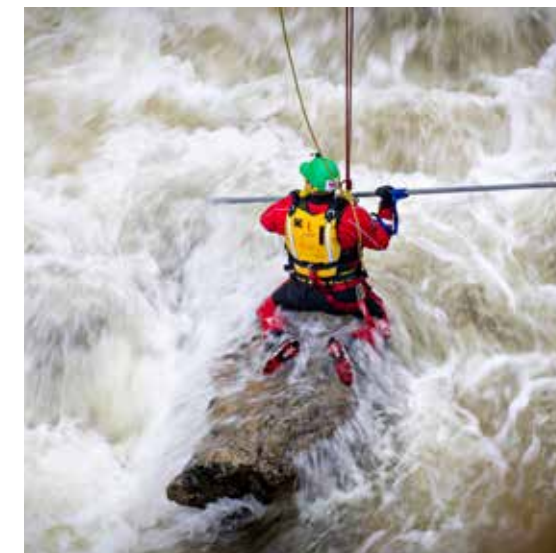
Ove Haugen, som til daglig jobber som ambulansarbeider og er også frivillig i det lokale Røde Kors og med i elveredningsgruppen i Eid.

– Vi er en gjeng med frivillige som har gått inn i dette med åpne øyne. Vi trener masse på dette, og vi ønsker å bli brukt. Vi ønsker ikke at noen skal falle i elva, men når det skjer føler vi at vi har noe å bidra med, forteller han.

Samarbeid med alpin redningsgruppe

Elveredningstjenesten i Sogn og Fjordane har rundt 30 godkjente operative frivillige fra flere hjelpekorps. Når alarmen går er det kritisk, og tiden knapp.

– Motivasjonen vår er alltid å hjelpe. Når en slik situasjon oppstår har vi et inderlig ønske om å bidra

– Dette var et godt planlagt og gjennomført oppdrag, sier Ove Haugen.

Elveredningsgruppen i Eid Røde Kors har spesialisert seg på søk og redning i elver, stryk og vann.

Rundt 60 frivillige deltok i aksjonen.

med den kunnskapen vi har, sier leder for elveredningsgruppa Sølve Kiviranta.

Det første grovsøket består i å analysere området for å se om det er mulighet for at den savnede har kommet seg på land. Hvordan elven oppfører seg er avgjørende for hvor og hvordan de som er savnet kan ha blitt fraktet. Elveredningsgruppen er trent i tauteknikk og tilkomstteknikk. Arbeidet foregår alltid statisk langs elven ved bruk av tau, eller dynamisk i elven.

«Hvis jeg hadde blitt redd hadde jeg sagt ifra.»

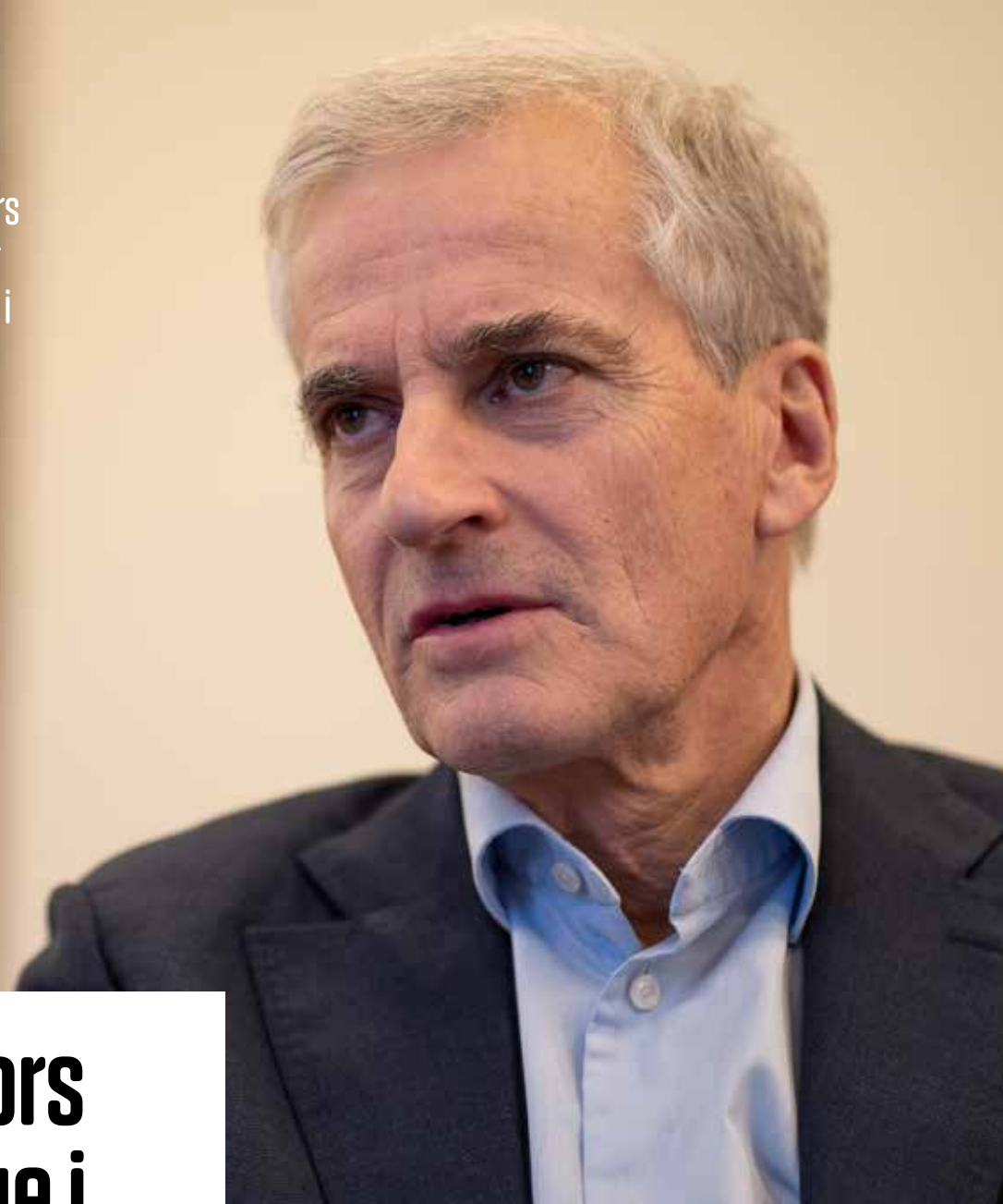
Ove Haugen

– Når vi opererer under så krevende forhold, så samarbeider vi ofte med alpin redningsgruppe. Grunnen til dette er at de er kjempedyktige på det som gjelder tausikring og metoder. Vi blir mer fleksible og dynamiske i operasjonen når de er der, i tillegg til at vi blir en styrke med høyere kapasitet og taltalkompetanse, forteller Kiviranta etter aksjonen i Tokagjelet.

Etter en drøy ukes intens leting ble alle de tre omkomne funnet.

«Både Norge og Røde Kors har erfaring og kapasitet til å bygge opp kapasitet i sårbare samfunn.»

Jonas Gahr Støre

– Røde Kors er et Norge i miniatyr

– Jeg har veldig gode minner fra Røde Kors. Å være generalsekretær i Røde Kors er en av de flotteste jobbene jeg har hatt, forteller Jonas Gahr Støre.

Tekst: Sol Sigurjonsdottir Foto: Olav A. Saltbones

Røde Kors møter den nye statsministeren på hans kontor i Oslo. Det er et hyggelig gjensyn, for Støre var generalsekretær i Norges Røde Kors fra 2003 til 2005, før han ble utenriksminister i Stoltenbergregjeringen. Det er spesielt to ting han trekker frem som gode minner fra tiden i Røde Kors: Møtet med kraften i frivilligheten i Norge og de mange dyktige menneskene han arbeidet sammen med i inn- og utland.

– Det jeg forstod i årene som fulgte var at Røde Kors er et Norge i miniatyr. Det er Røde Kors i alle fylker, i de aller fleste kommuner, og det er et sentralt Røde Kors. Det å kjenne kraften fra det lokale, det som er tett på hverdagslivet til folk, det lærte jeg mye om i Røde Kors-tiden, forteller Støre.

Lokalsamfunnets kraft i beredskapen

Han forteller også at han lærte mye om beredskap i årene han ledet Røde Kors.

– Det spesielle i en beredskapsorganisasjon er at man lærer mye om hvordan de som har ansvar i en normalsituasjon også er best forberedt på å ta ansvar i en ekstremsituasjon. De som kjenner hvordan lokalsamfunnet ser ut i en normalsituasjon er de som best kan ta seg frem i et skred eller en ulykke, sier han.

Støre trekker videre frem at vi som samfunn har lært mye om hvordan beredskap gjør seg gjeldende på flere områder – fra 22. juli til en ny hverdag med et klima i endring som utfordrer oss.

De siste årene har pandemien minnet oss om hva beredskap egentlig betyr og hvor sårbare vi er om beredskapen ikke er på plass.

«Røde Kors er politisk nøytrale, men ikke uten meninger. Det er jo også Røde Kors' rolle å si ifra om sårbarhet.»

Jonas Gahr Støre

«Vi må også tenke beredskap når det gjelder ensomhet og utsatte mennesker som trenger andre mennesker. Den grunnleggende idéen i Røde Kors om at den beste medisinen du kan gi et menneske er et annet menneske, det mener jeg er en viktig del av den sosiale beredskapen. Innsatsen mot ensomhet, det at noen stiller opp, tar kontakt og er der for andre, det er noe jeg fikk se på nært hold.»

– Helseberedskapen knyttet til sykehusene må det offentlige ta, men beredskapen med å se menneskers sårbarhet i dagliglivet, bekjempe ensomhet, stille opp for de som trenger hjelp, det er en oppgave for oss alle og ikke minst for frivilligheten. I Norge er frivilligheten helt avgjørende, og den må vi ta vare på. Når vi gir momskompensasjon til frivilligheten er det fordi vi tror det er det beste bidraget vi kan gi til at frivilligheten får økonomi til å kunne jobbe fremover.

Mener alle kriser er relevante for Røde Kors

Blant de humanitære utfordringene Støre og hans regjering vil prioritere, er det spesielt tema som helse og klima han trekker frem. Der mener landets nye statsminister at også Røde Kors har en viktig rolle.

– Både Norge og Røde Kors har erfaring og kunnskap til å bygge opp kapasitet i sårbare samfunn. Det blir også viktig i årene som kommer - å hjelpe folk til å organisere seg for å kunne møte sårbarhet.

Tsunamien 2004

Det sterkeste minnet fra tiden som generalsekretær er den fatale tsunamien andre juledag 2004. En serie

I møte med krig, gjenoppbygging og naturkatastrofer står Røde Kors' mandat sterkt. De fleste stater har en avtale med Røde Kors som beredskapsorganisasjon.

– Det betyr at det er ikke noen humanitær krise du kan nevne og si at den er ikke relevant for Røde Kors, mener Jonas Gahr Støre. Han var generalsekretær for Røde Kors i Norge fra 2003 til 2005.

av flodbølger førte til at om lag 230.000 mennesker mistet livet. Skjelvet ble regnet som det kraftigste i verden på over 40 år. Blant de omkomne var 84 nordmenn.

– Jeg var i Indonesia og besøkte folk etter katastrofen. Tsunamien var en hendelse som virkelig utfordret oss. Norges Røde Kors samlet inn nesten en halv milliard kroner og fikk en viktig rolle i det internasjonale Røde Kors' svar på den katastrofen, sier Støre.

Sterkt mandat

Statsministeren tror det er få områder som peker seg ut hvor han er grunnleggende uenig med Røde Kors. Kun ved innvandrings- eller flyktningpolitikken tror han det kan være noen små uenigheter.

Men at samfunnssektoren og politikere har ulike roller, det må man ha stor respekt for.

– Røde Kors er politisk nøytrale, men ikke uten meninger. Det er jo også Røde Kors' rolle å si ifra om sårbarhet. Det ligger i mandatet: Avdekke, hindre og lindre nød. Det mener jeg er et veldig ambisiøst mandat, og det er også noe jeg tenker på i min jobb som politiker, sier Støre.

En ny start med Røverkaffe

Stian synes livet er blitt enklere å leve. «Kevin» vil heller gjøre noe meningsfullt enn å sitte tiltaksløs i fengselet. Gjennom Røverkaffe får mange en ny mulighet.

Tekst: **Camilla Gilje Thommessen**
Foto: **Kristoffer Høidal og Marte Omtvedt**

Sofaen er laget av striesekker med kaffebønner, bak en glassvegg står brenneren klar. Det lukter deilig, nybrent kaffe og ved disken holder en smilende barista frem en lekker, varm kopp.

Velkommen til den kuleste kaffebaren i Fredrikstad – eller trolig hele Norge: Røverkaffe. Her jobber tidligere innsatte og mennesker som fremdeles soner fengselsstraff.

– Det hjelper meg i hverdagen å ha noe å gjøre, få ansvar. Det bidrar til at jeg ikke faller tilbake. Det har gått bra med meg i noen år nå, forteller Stian (30).

Han er tidligere innsatt, og nå er Røverkaffe blitt en trygg havn i livet. Hver dag kommer han hit og er blitt ekspert på bønner, brenning og kverning.

En vei ut av kriminaliteten

– Røverkaffe gir folk muligheten til å skape et nytt liv

– Det betyr mye for meg å være her, sier Stian (30). Han jobber på Røverkaffe og er blitt ekspert på kaffebrenneren.

«Røverkaffe er et sted jeg vil fortsette å komme til, også når jeg er ferdig med dommen.»

«Kevin»

der kriminalitet og dårlige venner er byttet ut med jobb, et godt og trygt nettverk og andre positive ting, forteller daglig leder Anita Meldalen.

De som jobber her, kommer via Kriminalomsorgen og er en del av Røde Kors-aktiviteten Nettverk etter soning, landets største tilbud for ettervern. Tilbudet retter seg mot mennesker som har gjennomført straff og skal hjelpe de som ønsker å slutte med kriminalitet.

Det stilfulle kafélokalet er bygd av deltakerne, og nylig var det offisiell åpning med konsert og fullt hus. Her er alle velkomne.

– Dette er et ærlig sted, der alle er likeverdige. Det er nøkkelen til trivsel, at det ikke er noen merkelapper her. Det å åpne opp og inkludere er så viktig, sier Anita.

– Vil heller lage kaffe enn se på film i fire uker

En av de andre deltakerne på Røverkaffe er «Kevin». Han ønsker å være anonym. Kevin var dømt til ubetinget fengsel i fire uker og tok kontakt med Kriminalomsorgen.

– Jeg ville høre om det var andre alternativer for gjennomføring av straff enn å møte opp i fengselet.

Mennesker som er dømt til ubetinget fengselsstraff opptil seks måneder, kan søke om å gjennomføre straffen med elektronisk kontroll hjemme, det man kaller fotlenke. Kriminalomsorgen fortalte Kevin om Røverkaffe, som kunne tilby en plass.

For «Kevin» og mange andre er Røverkaffe en trygg havn der de har fått et godt nettverk og noe å fylle hverdagen med. Kaffebaren er bygd av deltakerne i Nettverk etter soning. Den smilende baristaen heter Ina og er samboeren til Stian. Hun tar vel imot kundene som stikker innom.

– Jeg hørte bare ordet «Kaffe!», og da var valget enkelt. Jeg vil jo heller bruke tiden min fornuftig og være et sted jeg kan gjøre noe meningsfullt, fremfor å sitte og se på film i fengselet i fire uker.

Lettere å holde orden på livet

Kevin liker seg godt hos Røverkaffe og jobber gjerne mer enn de pålagte timene hver uke. På den måten slipper han å sitte isolert hjemme.

– Om jeg hadde sonet i fengselet, selv om det bare var i fire uker, ville jeg mistet inntekt og fått problemer med å betale for bolig og andre

Kjøp Røverkaffe og andre gaver med mening på gi.rodekors.no

utgifter. Jeg hadde også mistet oppfølging og viktig undervisningstid på skolen. Nå får jeg til og med muligheten til å ha så og si vanlig kontakt med familien, så dette er en veldig god løsning. Røverkaffe er et sted jeg vil fortsette å komme til, også når jeg er ferdig med dommen, sier Kevin.

Stian er også blitt glad i kaffebaren og menneskene her. Han synes livet er blitt enklere å leve, nå har han en meningsfull hverdag som han trives med.

– Jeg har blitt kjent med mange og fått et godt nettverk i hele Røde Kors. Jeg blir her så lenge jeg får lov. Og så har jeg blitt veldig glad i kaffe!

Bergen:

Åpningsdans for nye Fellesverket

– Det er kjempekult det de har fått til her. Jeg håper Fellesverket kan skape et samhold blant ungdommen og et sted å møtes.

Tekst og foto: Linn Gjerstad

Amalie Kaurin Ulseth (21) svever gjennom lokalene, dypt inne i rytmene fra DJ-en fra Jungelen Ung som snurrer plater. Det splitter nye Fellesverket i Bergen har akkurat åpnet dørene for byens ungdommer. Telleren i døren to etasjer lenger nede tikker i raskt tempo mot hundre besøkende. Akkurat som Bergen Røde Kors har ønsket og lagt opp til, koker det i de nye lokalene på åpningsdagen. – Jeg håper dette blir et sted vi unge kan samles. Jeg kommer i alle fall tilbake, sier Amalie. Det er Knut Børhaug (16) enig i. Han står med en sprayboks sammen med graffiti-kunstner Marie Doyenne. De holder på å dekorere et svært veggmaleri midt i rommet. Rundt dem sitter ungdommer henslengt i de kule vindussofaene som bølger seg mot gaten utenfor. Den er spesialbygget til Fellesverket og viser byens puls.

«Jeg håper dette blir et sted vi unge kan samles.»

Amalie Kaurin Ulseth

Amalie Kaurin Ulseth (21) elsker å danse hiphop og var en av over 200 besøkende på åpningsdagen til nye Fellesverket i Gågaten i Bergen sentrum. Hun svingte seg til rytmer fra DJ-en fra Jungelen Ung.

– Her er det god stemning og greie folk. Det ser fancy ut og det er god vibe her. Det som er viktig for oss unge er å ha et sted å være, sier Knut.

Plass til flere

Utenfor Kafé Kompis sitter Leslie Ndikumana (15). Hun har vært fast deltaker så lenge at hun er blitt mini-leder for Barnas Røde Kors i Bergen.

– Jeg synes Fellesverket er et veldig fint sted. Jeg kommer for å gjøre lekser, være med venner eller spille spill. Det er fint at vi har et sted som dette her hvor vi kan møtes og være sammen og bli kjent med nye folk, synes Leslie.

Giret opp under pandemien

Flytteprosessen har vært lang, men Bergen Røde Kors er stolte av å ha brukt pandemien på å gire opp. For det gamle Fellesverket ble for lite, ikke minst da det ble krav om avstand og strenge smittevernstiltak.

– Det Røde Kors gjør for ungdom i Bergen nå er bare helt supert. Jobben dere gjør er helt fantastisk. Jeg er så glad, sier deltaker Hassan Hammoudi (18), som også er en del av ungdomsekspertgruppen som har bestemt hvordan det nye ungdomshuset skal være.

Ordfører i Bergen, Rune Bakervik (Ap), møtte Hassan på åpningsdagen. Han er enig:

– Jeg er et produkt av kommunale fritidsklubber som det var på 80-tallet. Der fikk jeg mine møter

Fellesverket

- Et Røde Kors-konsept for unge mellom 13 og 25 år.
- Det finnes 17 Fellesverk i Norge.
- Fellesverket er gratis og for alle.
- Bergens første Fellesverk åpnet i 2017. Nå har Røde Kors flyttet inn i nye og mye større lokaler.
- Røde Kors har mange frivillige trygge voksne, som liker å engasjere seg i arbeidet for og med ungdom.
- Ungdommene som besøker Fellesverket skal oppleve et fellesskap der de føler seg hjemme, møtes og henger, lærer og mestrer.
- De ulike husene tilbyr ulike aktiviteter, men det er noen faste aktiviteter som finnes i alle hus: Møteplassen, Gatemebling, Leksehjelpen og Arbeidstrening.

Hassan Hammoudi (18) kom til Bergen fra Libanon som 13-åring, og oppdaget Fellesverket da han var 14 og ikke engang kunne norsk. Den gang holdt ungdomshuset til i Sverresgate ved kinoen, i mye mindre lokaler enn de Bergen Røde Kors åpner denne høsten.

Ordfører i Bergen, Rune Bakervik (t.h.), hadde selvfølgelig ordførerkjeden om halsen da han deltok på åpningen av nye Fellesverket tirsdag 26. oktober. Her sammen med generalsekretær i Røde Kors, Bernt Apeland (t.v.) og daglig leder i Bergen Røde Kors, Morten Lillestøl Madsen. – Det er så godt å ha dere i gaten. Dere skaper liv og dette kommer til å bli virkelig bra. Det er så innbydende det dere har skapt her, også for oss lokalbeboere på Nordnes, sier ordføreren.

Jul på Fellesverket

På åpningsdagen var det ikke tid til julefokus, men planene for resten av året er på blokken:

– I starten av desember arrangerer Møteplassen julefest. Da blir det julemat og julesnop, julebaker og julemorø, sier arrangementskoordinator på Fellesverket i Bergen, Ragnhild Severeide. Det skal også være minst ett juleverksted. – Vi gleder oss til pepperkakebaking og julepynting av Fellesverket, besøk i Pepperkakebyen og juleavslutning. Vi kommer også til å holde åpent minst én av dagene i romjulen, sier Severeide.

Hamza Toorkhil (16) (t.v.) og Knut Børhaug (16) er enige. Det nye Fellesverket i Bergen er blitt et kult sted.

med trygge voksne og ble så inspirert at jeg jobbet der selv da jeg var student. Når jeg ser på de lokalene her, da er jeg rett og slett grønn av misunnelse, sier ordføreren, og legger til:

– Lokaler og omgivelser er veldig viktig, men det er dette med de trygge voksne og gode lokaler og godt utstyr er ingenting uten de gode lederne og de gode frivillige. Årlig jobber det mellom 250 og 300 frivillige med barn og unge i Bergen Røde Kors. Det er avgjørende og viktig.

Satser på ungdom

Lea Sørstø Simonsen er leder for Røde Kors Ungdom i Bergen. Hun roser Bergen Røde Kors for å gjøre den største ungdomssatsingen i foreningens 127 år lange historie akkurat når man er på vei ut av en pandemi.

– Vi i Røde Kors Ungdom har sett hvordan viruset har knust drømmer. At vi står her i dag i Bergens

Les mer om Fellesverket på rodekors.no

største ungdomshus, forteller meg at vi i Røde Kors satser på de unge. For meg er det en stor seier. Når vi åpner Nye Fellesverket er det vi som prøver å gjøre drømmer til virkelighet igjen. Her skal vi ta vare på alle de drømmene som ungdommene i Bergen har. Vi er sprekkferdige av stolthet, sier Simonsen.

Røde Kors i Norge har jobbet i Afghanistan i 20 år og når 1,5 millioner mennesker med helsehjelp hvert år. Moren til Haseeb har polio og er en av dem som får hjelp.

Haseeb trives på skolen og har fått nye venner etter at familien flyttet for å starte et nytt liv.

Barn i krig og kriser

Mistet pappa i Afghanistan

Hvordan er det å være 10 år i et av verdens fattigste land, ha mistet pappa i en brutal ulykke og lure på hvordan familien skal klare seg i fremtiden? Det vet Haseeb.

Tekst: **Camilla Gilje Thommessen**
Foto: **Masoud Samimi/ICRC**

I juli 2016 sprengte to selvmordsbombere seg i lufta under en demonstrasjon i Kabul. Nesten 100 mennesker omkom. En av dem var faren til Haseeb (10). Moren Firoozeh ble fullstendig knust, og uroen for de tre barna og livet videre var stor.

Familien bodde da i en annen by.
– Jeg bestemte meg for at barna skulle lide minst mulig på grunn av dette, så vi flyttet til Kabul for å starte et nytt liv og få hjelp der, forteller moren.

Haseeb (10) mistet faren sin i Kabul for fem år siden. Siden da har han tatt mye ansvar i familien.

«Jeg har lært meg å leve under vanskelige forhold. Det viktigste for meg er at barna får en utdanning og klarer seg.»

Firoozeh (mor)

Familien bor nå i en midlertidig i en leilighet de får låne av Afghanistan Røde Halvmåne. Moren lærer seg å sy, for å kunne skaffe familien litt inntekt. Haseeb har gradvis funnet seg til rette.

– Jeg er glad for å være her. Jeg har fått nye venner og liker å gå på skolen. Hver dag spiller jeg fotball i fire timer, forteller han.

Hjelper moren som har polio

Iblant følger han moren til det lokale rehabiliteringssenteret som Afghanistan Røde Halvmåne driver. Hun har polio og problemer med å gå. Av og til faller hun og skader seg.

– Jeg er redd for å falle når jeg er ute blant folk.

På senteret er det mange skjebner, mange ofre for den pågående konflikten. Årevis med krig har skapt stor fattigdom og mangel på helsehjelp, mat og vann. I 2020 hadde ni millioner mennesker i Afghanistan behov for humanitær hjelp. Nå er antallet steget til mer enn 18 millioner. Halvparten av alle barn under fem år står i fare for å bli underernærte.

Utdanning er viktig

I hverdagen holdes savnet og bekymringene på avstand for den lille familien. Dagene er fylt av plikter og gjøremål, og Haseeb tar mye ansvar. Han lager mat og passer på søsknene, ofte leser han for dem og hjelper med lekser.

– Jeg har lært meg å leve under vanskelige forhold. Det viktigste for meg er at barna får en utdanning og klarer seg, sier Firoozeh.

Familien får støtte fra Røde Kors til det mest nødvendige – men bekymring for fremtiden hviler over dem. De tar en dag om gangen.

Loreta og moren Marine (32). Loreta får skolegang med støtte fra Armenia Røde Kors.

Iskandar Mina, førstehjelpsdelegat for Den internasjonale Røde Kors-komiteen (ICRC) i Aserbajdsjan.

Konflikten i Nagorno-Karabakh

Skjør våpenhvile

Rundt 90.000 mennesker flyktet fra Nagorno-Karabakh til Armenia da det brøt ut kamper i fjor. Av disse bor rundt 37.000 fortsatt i Armenia fordi områdene der de pleide å bo nå er under aserbajdsjansk kontroll. Fire av ti er barn.

Tekst og foto: **Morten Tønnessen-Krokan**

Loreta og familien hennes er blant de som måtte flykte. Loreta får skolegang med støtte fra Armenia Røde Kors, sammen med rundt 30 andre barn. Mange av familiene mistet sin far og ektemann i kamphandlingene.

Moren til Loreta, Marine (32), er utdannet sykepleier og lærer. Etter at ektemannen, Shamo (33) døde i kamp i fjor, trengte hun profesjonell psykologisk hjelp. Nå har hun det litt bedre, og å se at de tre barna er trygge og lykkelige er det viktigste for henne. Hun vil tilbake i jobb så fort som mulig.

De skjulte bombene

Den 44 dager lange krigen tok slutt da våpenhvileavtalen mellom Armenia og Aserbajdsjan trådte i kraft 10. november i fjor. På få dager dro folk som hadde flyktet tilbake til hjemmene sine nær det som hadde vært kontaktlinjen mot Nagorno-Karabakh.

Men krigen hadde etterlatt seg livsfarlige spor

Silje Holand Wilhelmsen foran skolen i Tartar som ble bombet i fjor. Skolen er reparert av Røde Kors.

under bakken. Mange landminer har ligget i flere år, men det ble også lagt ut mange nye under krigen i fjor. Og selv om det gjøres mye for å advare befolkningen, skjer det fortsatt ulykker.

Iskandar Mina har i flere år jobbet for Røde Kors i Norge, blant annet i Irak og Jemen. Det siste året har han hjulpet Aserbajdsjan Røde Halvmåne med å etablere førstehjelpsopplæring, finansiert av Røde Kors i Norge.

– Det er et omfattende arbeid der vi til nå har utdannet 39 instruktører både i Baku og lokalforeninger, sier Mina.

Trygg tilgang til utdanning

– Under krigen ble flere titalls barnehager og skoler langs kontaktlinjen ødelagt eller skadet, forteller seniorrådgiver Silje Holand Wilhelmsen som leder Røde Kors' arbeid med tilgang til utdanning i kriseområder.

– Å gjenopprette skoletilbud etter en konflikt er livsviktig for barn og deres nærmiljø, ikke bare for å sikre kontinuitet av utdanning i seg selv, men også for at barna skal komme tilbake til normaliteten og få hjelp til å bearbeide vonde opplevelser og traumer, sier Silje Holand Wilhelmsen.

Nagorno-Karabakh

Nagorno-Karabakh

■ Nagorno-Karabakh er et område som ligger inne i Aserbajdsjan og som er anerkjent som en del av Aserbajdsjan. Imidlertid er flertallet av befolkningen etniske armenere som ikke ønsker å være en del av Aserbajdsjan. Området har hatt autonomt selvstyre, støttet av Armenia, siden 1994.

■ I 1994 signerte Armenia og Aserbajdsjan en avtale om våpenhvile, fremforhandlet av Russland, etter en krig som hadde pågått siden 1988.

■ Rundt 90.000 flyktet fra Nagorno-Karabakh til Armenia da kamper igjen brøt ut i fjor. De ble tatt imot av lokalsamfunn i armenske landsbyer lenger vest.

Klimaendringene truer livet langs Mexicokysten:

– Huset var borte. Jeg så bare hav og sand

Hver natt spiser havet sanden under huset til Alicia Garcia og Juan Izquierdo på Mexicokysten. Hver morgen forsøker Izquierdo å tette igjen hullet havet etterlot.

Tekst og foto: César Rodríguez

Deres hus er ett av få som fortsatt står igjen i Sanchez Magallanes, en kystby i Tabasco, Mexico. En gang var det et yrende folkeliv i byen som ligger på en sandstripe mellom havet og lagunen. Nå er den øde på grunn av fraflytting som følge av stormer og erosjon.

Kystbyen er en av tusen byer langs Mexicos kyst som trues av et stigende havnivå og uberegnelig vær. Myndighetene og lokalbefolkningen peker på klimaendringer som årsak. Garcia og Izquierdo har kjent på kreftene i stormene som kan treffe Mexicokysten. For seks år siden traff en storm kystbyen, og den tok med seg deler betongtaket på huset deres.

– Mannen min og jeg løp ut. Vi ventet en stund ved døra utenfor huset, våt av regnet og redd for lydene. Da regnet dempet seg gikk vi inn igjen, litt etter litt. Det var sand frem til inngangspartiet. Vi passerte korridoren, og vi så ikke annet enn havet. Huset vårt var borte. Jeg så bare hav og sand. Mannen min klemte meg og jeg gråt, forteller Alicia Garcia.

Millioner står i fare

Hovedveien til Paraíso, en by om lag 75 kilometer unna, har allerede blitt ødelagt. Deler av veien står permanent under vann.

Innen 2050 vil cirka 150 millioner mennesker verden over miste bostedene sine til havet, ifølge en rapport fra Climate Central. Rapporten har tatt utgangspunkt i at verden når målet om maksimalt to grader temperaturøkning, og at Arktis holder seg stabilt. Forskerne estimerte at kystflommer truer ytterligere 360 millioner mennesker innen år 2100.

Millioner av liv avhenger av handling

Under klimatoppmøtet i Glasgow i november la Røde Kors frem en ny klimarapport om sårbare kystsamfunn. Millioner av menneskers liv vil preges av klimaendringene om utslippene fortsetter i samme takt som i dag. Langs kysten vil havnivået stige, flommene vil bli mer intense og stormer og sykkloner vil komme hyppigere. Liv vil gå tapt, hus og hjem vil bli skadet, og dyrkbar mark vil bli ødelagt.

Med støtte til lokalsamfunn kan millioner av men-

Hver eneste natt spiser havet litt mer av grunnen under huset. Hver eneste morgen forsøker Juan Izquierdo å reparere det havet har ødelagt.

nesker få hjelpen de har behov for. Handlinger som bidrar til å begrense klimagassutslipp kan gjøre at mennesker kan bli boende i husene sine.

En forfalt by

Utsiktene for byer som Sanchez Magallanes er dystre. En av Garcias og Izquierdos naboer, Marlit Grimaldo, forteller om en tid da byen var levende. På det lokale markedet solgte innbyggerne fisk og reker, på det lokale badet samlet de seg i sosiale lag. Nå forteller Grimaldo om en by som har forfalt, og det som gjenstår er bare minnene om en annen tid.

– Hver kveld vi dro til badet var det fest og dans. Da vi dro hjem gikk vi langs stranden, glade, latter-

milde og nøt livet. Nå er alt dødt. Vi er glemt. Havet spiser opp byen, forteller hun.

Grimaldo tror at byen vil eksistere i bare noen tiår til. I 2012 ble de lovet at geotubene skulle være en løsning for det stigende havnivået. Det er sekker fylt med sand og vann, som skal holde vannet tilbake. Nå er alle tomme, sunket sammen, ødelagt eller skyldt på havet.

Når unge innser at det ikke finnes noen fremtid langs kysten flytter de til andre byer, men disse byene trues av stadig flere oversvømmelser fra elvene. Mange av husene i Sanchez Magallanes er blitt forlatt, og mange er halvveis kollapse. Innbyggerne som er igjen i kystbyen er gamle, eller mennesker som ikke har nok penger til å flytte.

Sakte, men sikkert er Alicia Garcia og mannen hennes i ferd med å miste huset sitt til havet.

Fem år siden TV-aksjonen

I 2016 hadde Røde Kors TV-aksjonen på NRK. Under mottoet «Sammen får vi hjelpen helt frem» ble det samlet inn 232 millioner kroner. Pengene er blitt brukt til Røde Kors sitt arbeid for ofre for krig og konflikt.

Millioner av mennesker i ni land har fått livsviktig hjelp, takket være TV-aksjonen for fem år siden. En del av midlene har også gått til å hjelpe flyktninger som har kommet til Norge. Pengene som ble samlet inn har gitt Røde Kors mulighet til å gi livsviktig hjelp til enda flere mennesker i sårbare situasjoner.

Les mer på
rodekors.no

DETTE
GIKK
PENGENE
TIL

Honduras, El Salvador
og Guatemala

19,3
mill. NOK

Røde Kors brukte 19,3 millioner av totalt 232 millioner innsamlede kroner i Sentral-Amerika (Honduras, El Salvador og Guatemala).

Norge

19,9
mill. NOK

Røde Kors brukte 19,9 millioner av totalt 232 millioner innsamlede kroner i Norge.

Syria og Libanon

45
mill. NOK

Røde Kors brukte 45 millioner av totalt 232 millioner innsamlede kroner i Syria.

Myanmar

25,8
mill. NOK

Røde Kors brukte 25,8 millioner av totalt 232 millioner innsamlede kroner i Myanmar.

Sør-Sudan

31,3
mill. NOK

Røde Kors brukte 31,3 millioner av totalt 232 millioner innsamlede kroner i Sør-Sudan.

Somalia

26,5
mill. NOK

Røde Kors brukte 26,5 millioner av totalt 232 millioner innsamlede kroner i Somalia.

Afghanistan

22,9
mill. NOK

Røde Kors brukte 22,9 millioner av totalt 232 millioner innsamlede kroner i Afghanistan.

Syria og Libanon

Det er mer enn 10 år siden krigen i Syria startet, situasjonen er vanskelig for mange. Og over 13 millioner mennesker er avhengig av nødhjelp. Libanon har tatt imot flest flyktninger pr. innbygger og er fremdeles sterkt påvirket av krigen i nabolandet.

Midler fra TV-aksjonen:

- Har bidratt til at over 16 millioner mennesker i Syria har fått tilgang til vann og husly.
- Har gjort det mulig å gjennomføre over 700.000 helsekonsultasjoner i Syria.
- Er blitt brukt til å dele ut mat og hygienepakker til over én million mennesker.
- Har gitt mennesker i Libanon tilgang til helsetjenester, spesielt i områder der det ikke finnes andre tilbud.

Syria

Afghanistan

Mer enn 40 år med krig, ustabilitet og uro har ført til enorme behov i Afghanistan. 800.000 mennesker i landet lever med krigsskader, samtidig som helsetjenestene i landet ikke har kapasitet til å hjelpe alle. Koronapandemien og Talibans maktovertakelse har også rammet Afghanistan hardt og økt belastningen på de helsetjenestene som finnes.

Midler fra TV-aksjonen:

- Har bidratt til å øke Røde Kors i Norge sin støtte til helseinnsatsen 90 steder i Afghanistan gjennom 69 helseklinikker og 21 mobile helseteam spredt over hele landet.
- Har gitt fysisk hjelp til barn, kvinner og menn som er skadd i krigen.
- Er brukt på hygieneopplæring til nesten 1,5 millioner mennesker.
- Har bidratt til å gi 1,8 millioner mennesker smittevernsopplæring i forbindelse med pandemien.
- Har gjort det mulig for Røde Kors i Norge å doble støtten til lokale helsetjenester rundt om i Afghanistan det siste året.

Afghanistan

Myanmar

Konflikt fortsetter å skape store humanitære utfordringer i Myanmar. Samtidig fører koronapandemien til ytterligere utfordringer.

Midler fra TV-aksjonen:

- Har blitt brukt for å hjelpe i noen av de fattigste områdene i landet, Minbya og Rakhine, hvor så mange som 78 prosent av befolkningen lever under fattigdomsgrensen.
- Har gått til å bygge handvask og latriner på 47 skoler, og for å styrke pandemiresponsen i 29 landsbyer. I tillegg har det blitt satt i gang 42 kvinnegrupper som har fokus på å styrke kvinners kompetanse på økonomi.

Sør-Sudan

Det siste året har landet opplevd litt mindre politisk uro, men de humanitære behovene er fremdeles store og situasjonen er både komplisert og vanskelig for veldig mange sør-sudanesere. Vold og uro preger mange lokalsamfunn over hele landet og koster mange menneskeliv. 10 prosent av befolkningen er på flukt i sitt eget land.

Midler fra TV-aksjonen:

- Har gitt 66.000 mennesker helsehjelp gjennom et prosjekt i Wau i Sør-Sudan.
- Er brukt til opplysningsarbeid og førstehjelpsopplæring. Undersøkelser viser at antallet gravide som oppsøker et helsesenter har økt, og antallet mennesker som opplever diaré har gått ned fra 65 prosent i 2018 til 28 prosent i 2020.
- Har gitt 183.000 mennesker tilgang til rent vann gjennom reparasjon av 11 borebrønner. 39 vannkraner har også blitt satt opp på offentlige steder som skoler, markeder, kirker og lignende.

Somalia

Det siste året har situasjonen i landet fortsatt å forverre seg. 5,9 millioner mennesker trenger nødhjelp. Kombinasjonen av konflikt, pandemi, tørke, flom, sykkloner og gresshoppesvermer gjør at den ene krisen forsterker den andre.

Midler fra TV-aksjonen:

- Har gått til å overvåke spredning av smittsomme sykdommer, slik at helseinnsatsen kan gjøres på riktig sted så raskt som mulig.
- Det første tilfellet av koronasmitte i Somaliland ble oppdaget gjennom systemet for sykdomsovervåking støttet gjennom TV-aksjonen. På grunn av en frivillig som rapporterte inn symptomer, kunne helsemyndighetene raskt sette i gang med testing og smittevernstiltak.
- 351 frivillige har fått opplæring i systemet og er aktive i til sammen 88 lokalsamfunn.
- Systemet for sykdomsovervåking baserer seg på sms-varsling fra frivillige, som analyseres av trente helsepersonell slik at sykdomstilfeller kan avdekkes tidlig og riktige tiltak kan settes inn på riktig sted.

Honduras, El Salvador og Guatemala

Store problemer med vold har ført til at voldsproblem har blitt en regional krise. Samtidig er det stor skjevfordeling og mange områder har liten tilgang på helt grunnleggende tjenester som helse eller skole. Mange barn har ikke mulighet til å gå på skole fordi de ikke kan krysse usynlige grenser satt opp av kriminelle gjenger. Mennesker som har vært utsatt for vold og seksuell vold trenger hjelp for å komme i gang med livene sine igjen.

Midler fra TV-aksjonen:

- Har blitt brukt for å sørge for helsetilgang til lokalsamfunn som er hardt rammet av vold.
- 110 mennesker i Honduras har fått opplæring i psykososial helse.
- 189 mennesker har fått terapi i Guatemala.
- 195 lærere fikk smittevernstrening i El Salvador.

Migrasjonsaktiviteter i Norge

Røde Kors har en lang historikk med å jobbe med flyktninger og migranter i Norge.

Spesielt i integreringsarbeidet og for å sørge for at grunnleggende menneskelige behov er dekket. Over hele landet er det en rekke aktiviteter drevet av engasjerte frivillige. Migranter og andregenerasjons nordmenn utgjør 18,5 prosent av befolkningen i Norge. Mange migranter lever i stor usikkerhet og er spesielt utsatt også for sosiale utfordringer.

Midler fra TV-aksjonen:

- Har styrket arbeidet der totalt 5000 frivillige er involvert i Røde Kors-aktiviteter som involverer 20.000 migranter.
- Har bidratt til aktiviteten Flyktningguide som finnes i over 40 lokalsamfunn over hele landet. 1.500 frivillige er koblet mot 2.500 deltakere.
- Har gitt støtte til Helsesenteret for papirløse som i 2020 behandlet 505 pasienter fra 121 land. Helsesenteret har 190 aktive frivillige.
- Har gitt bidrag til aktiviteter på asylmottak over hele landet.
- Har styrket arbeidet innen oppsporing. Røde Kors jobber over hele verden for å hjelpe folk som av ulike grunner har kommet bort fra hverandre, ofte som følge av krig, flukt, naturkatastrofer eller konflikter.

Delegaten

- Jobben var både fysisk og mentalt krevende

Lisa Akerø var med da hundrevis av mennesker ble reddet opp fra Middelhavet ombord på Ocean Viking. Hun var i første rekke da Røde Kors startet arbeidet med å gi helsehjelp og beskyttelse til de livredde migrantene.

Tekst: **Nora Sandberg** Foto: **Røde Kors og privat**

I september var Lisa Akerø med i helseteamet til Røde Kors som bistod organisasjonen SOS Mediterranée på Ocean Viking da de seilte fra Marseille. Oppdraget var å bistå i arbeidet med å redde migranter fra Middelhavet. Få timer etter at de ankom det libyske søk- og redningsområdet gikk den første alarmen. I løpet av 36 timer hadde de plukket opp 129 mennesker.

Normalt jobber Akerø med å planlegge opplæring og strategi for beskyttelse, likestilling og inkludering

▲ I september var Lisa Akerø ombord på skipet Ocean Viking for å bistå i arbeidet med å hente migranter fra Middelhavet.

◀ Lisa Akerø har mastergrad i humanitær katastrofehandtering og har jobbet internasjonalt i flere år.

i Genève. Reisen hit startet med å forhindre vold i nære relasjoner. For Akerø har det hele veien handlet om å hjelpe mennesker.

– Jeg kan ikke se for meg noe som er viktigere, sier Lisa Akerø.

Under flykningsstrømmen til Norge i 2015 jobbet hun i Røde Kors i Oslo. Da hadde hun ansvar for å etablere psykososial støtte hos Politiets utlendingsenhet. I desember samme år reiste hun på sitt første internasjonale oppdrag for Røde Kors. På

«Jeg kan ikke se for meg noe som er viktigere.»

Lisa Akerø

grensa mellom Hellas og Makedonia etablerte hun samme type støtte på den mobile helseklinikken som hos politiet.

Da hun kom tilbake til Norge reiste hun til Storskog grenseovergang i Finnmark for å bistå med samme kompetanse da flykningene strømmet over den norsk-russiske grensa.

Dette arbeidet førte Akerø videre til jobben i Budapest, på regionalkontoret til Det internasjonale Røde Kors (IFRC) i Europa, hvor hun startet som fagkoordinator for beskyttelse, likestilling og inkludering. I dag er Akerø ansvarlig for samme fagfelt, men på et globalt nivå.

Livsfarlig farvann

I september var hun til sjøs for å sette i gang et nytt oppdrag for Røde Kors. Jobben på Ocean Viking viste seg å være både fysisk og emosjonelt krevende.

– Det er en sånn type jobb du ikke vil sende ut noen som ikke har vært ute før. Det er emosjonelt tungt, for man må bære på mange vonde og tunge historier.

De fleste som plukkes opp fra Middelhavet kommer fra den libyske kysten. Det nærmeste man kommer dit er libysk søk- og redningsområde, forteller

◀ I flyktningleiren Cox's Bazar i Bangladesh jobbet Lisa Akerø med beskyttelse for kvinner og barn som hadde flyktet fra Rakhine i Myanmar.

Lisa Akerø

Alder: 39

Nasjonalitet: Norsk

Bosted: Genève

Yrke: Global fagkoordinator for beskyttelse, likestilling og inkludering, IFRC.

Bakgrunn: Oslo Krisesenter, Røde Kors Oslo, Røde Kors Norge.

Akerø. Å seile inn i libysk farvann er livsfarlig.

Det er etter å ha plukket opp migrantene at jobben til Akerø starter. SOS Mediterranée har lenge hatt et ønske om å bli bedre på å håndtere menneskene etter at de er blitt plukket opp av havet, derfor initierte de et samarbeid med Røde Kors. Hennes jobb er å håndtere frykten migrantene bærer på, og forhindre at noen skader seg selv eller andre. Å bistå med kunnskapen hun har på psykososial støtte.

Drives av drømmer og håp

Etter å ha kommet om bord, fått mat og hvile, begynner migrantene å snakke om håp og drømmer. En enslig mindreårig fortalte om drømmer om å bli verdensmester i bob, en annen drømmer om å gifte seg med jenta han er forelsket i. Foreldre snakker om drømmen om at barna skal gå på skole.

– Når frykten for å dø er over begynner de å snakke om dette. De har et håp alle sammen. Det var tungt for meg å forholde meg til, for jeg vet hva de kommer til. I det de kommer på land startet en helt annen kamp.

RØDE KORS I VERDEN

Foto: Georgia Trismploti/IFRC

Unge Suzanna er en av de mange frivillige som har engasjert seg for å hjelpe migrantene som kommer fra Hviterusland. Hun tar på seg de rosa hanskene og hjelper moren sin med å gjøre klar pakker med grunnleggende ting som pledd, klær, mat og vann.

Polen

Suzanna pakker nødhjelp til migrantene

1 Tusenvis av migranter er fanget på grensen mellom Hviterusland og EU-landene Polen, Latvia og Litauen. I september ble det erklært unntakstilstand og myndighetene begynte å bygge et piggrådsgjerde langs grensen. Mange har stått fast flere uker i skogen, og etter hvert som temperaturene faller, er det mange som er kraftig nedkjølt og utsultet når de endelig kommer fram.

Siden starten på krisen har polsk Røde Kors vært på plass for å hjelpe migranter med tepper, soveposer, klær til voksne og leker og andre nødvendigheter til barn. De leverte hjelpemidler til et mottakssenter også, og lokale avdelinger støtter migranter i grensebyene Podlaskie og Lubelskie med mat, vann og hygiene sett. De har også utvidet støtten til sentrene der asylsøkere oppholder seg mens søknadene deres behandles, med sko, utdanningspakker og hygiene sett samt sporingstjenester for de som søker etter familiene deres.

Foto: Meer Abdullah/Afghanistan Røde Halvmåne

På landsbygda i Afghanistan er det langt mellom helsetilbudene. I mange områder er hjelpen fra afghansk Røde Halvmåne/norsk Røde Kors den eneste helsehjelpen som gis.

Afghanistan

Sikrer grunnleggende helsetilbud

2 Konflikt, flukt, korona-pandemien, alvorlig tørke, akutt matmangel, et ødelagt helse system gjør det svært vanskelig for millioner av mennesker i Afghanistan. Norsk Røde Kors støtter 111 permanente og mobile klinikker over hele Afghanistan, i samarbeid med Afghanistan Røde Halvmåne.

– Disse menneskene er veldig fattige, og har stort behov for hjelp. Det finnes ingen helsetjeneste i nærheten for dem. De har ikke råd til medisinen de trenger. Mange av dem er bønder og har ikke engang råd til en eneste paracet, sier Dr Hamdullah, som er lege på en mobil helseklinikk i Afghanistan.

Med sin lange historie med å støtte lokalsamfunn, fortsetter norsk Røde Kors å tilby kritisk helsehjelp og livreddende behandling for barn og kvinner i avsidesliggende områder i Afghanistan.

Thailand

Verste flommen på et tiår

3 Nesten én million mennesker i Thailand er rammet av kraftig flom som har lagt store områder under vann i mer enn en tredjedel av landet. I alt er rundt 300.000 hus har blitt berørt av den verste flommen på et tiår.

– Våre frivillige og nødteam har jobbet ustanselig siden flommen begynte. De har gitt mat og andre hjelpeforstyringer til tusenvis av mennesker, men vi trenger å støtte mange flere ettersom hundretusener av mennesker har fått hjemmene sine oversvømmet. Folk i Lopburi, Singburi og andre områder nord for Bangkok må forvente å leve med flomvannet i flere uker, sier Dr Amnat Bali, som er direktør for hjelpe- og samfunnshelse i Thai Røde Kors.

Frivillige fra Thailand Røde Kors' katastrofeteam har levert mer enn 52.000 nødhjelpssett med mat, vann, medisiner, sanitetsbind, myggmidler, tøy masker og hånddesinfeksjon til flomrammede i 20 provinser.

– Flommene kommer på en vanskelig tid for mennesker som allerede sliter med flere kriser, spesielt den helsemessige og økonomiske belastningen av covid-19. Thaienderne er motstandsdyktige folk, men dette er første gang de tilpasser seg to store kriser samtidig, sier Dr Bali.

Foto: Preeti Abraham/IFRC

Thai Røde Kors-team er strukket til det ytterste, gir rent vann og mat, mens de prøver å holde folk trygge mot covid-19 og øker kritiske vaksinasjonskampanjer over hele landet.

Koronapandemien har også nådd fram til de mest isolerte samfunnene i Amazonas. Det tar mange dager i båt og kano å nå fram til Urarina folket, og Peru Røde Kors har egne kjølebokser for at vaksinene ikke skal bli ødelagt i den sterke varmen på veien.

Peru

Bringer vaksiner til isolerte samfunn

4 Når vaksineteamene fra Peru Røde Kors kommer til landsbyen Mangual i Amazonas, er det første gang innbyggerne hører om koronapandemien. Mangual ligger lengst opp i elven, og tilknytningen til omverdenen er minimal. Det har tatt vaksineteamene tre dager å reise gjennom regnskogen for å nå fram til den isolerte samfunnene. Med i båten har de en blå kjøleboks med 800 doser av vaksine nedkjølt med tørris. Om seks uker vil vaksineteamet komme tilbake for å gi andre dose.

Til tross for at Urarina-folket lever svært isolert fra omverdenen, har de ikke blitt spart for den globale pandemien. Minst fem personer er døde som følge av covid-19 i

Foto: Sebastián Castañeda/Reuters/IFRC

noen av de andre landsbyene lenger ned i elva. Representanter for urfolkssamfunnene i Amazonia har derfor bedt om at vaksineteamene også må reise til Urarina-folket.

– Jeg bestemte meg for å få vaksinen slik at jeg ikke blir syk. Det hender handelsmenn kommer på besøk, og jeg er redd de kan bringe sykdommen og overføre den, sa en av Urarina-kvinnene, som ba om å ikke bli navngitt fordi samfunnet så sjelden snakker med utenforstående.

Urfolkssamfunn, spesielt i Amazonas, har noen av Peru laveste vaksinasjonsrater. Mindre enn 20 % av dem er fullvaksinert, sammenlignet med rundt halvparten for resten av landet.

Foto: Jean-Lionel Dias/Frankrike Røde Kors

Besøkshesten Titan er en populær gjest på rehabiliteringssenteret i Villiers-sur-Marne.

Frankrike Besøksvenn med hest

5 At nærhet til dyr har en terapeutisk virkning vet alle som er involvert i Besøksvenn med hund. I den franske landsbyen Villiers-sur-Marne har de tatt den ett skritt lengre. En gang i uken besøker Røde Kors-hesten Titan et rehabiliteringssenter sammen med Røde Kors sine frivillige. Møte mellom hest og pasient gir glede og varme. Pasientene får gode opplevelser sammen med hesten, og det kan være en viktig del av rehabiliteringsprosessen!

SAMARBEID MED NÆRINGSLIVET

Våre partnere gjør det mulig for oss å hjelpe tusenvis av mennesker i sårbare livssituasjoner, både internasjonalt og her hjemme.

Næringslivet bidrar til en bedre jul

Julen er en tid hvor vi bryr oss litt ekstra om hverandre. Julen er også en fin anledning til å vise omsorg for de som ikke har det så bra, enten de bor i Norge eller i andre land. Vi i Røde Kors er veldig heldige som har gode og engasjerte næringslivspartnere som bidrar til at flere kan glede seg til jul.

Her er eksempler på gode initiativ fra våre partnere:

APOTEK 1

Bidrar til Besøktjenesten

Kjøper du en gave hos Apotek 1 denne julen, har du muligheten til å støtte Røde Kors Besøktjeneste og gi etterlengtet besøk til eldre og ensomme.

BAKER HANSEN

Bidrar til å hjelpe krigsskadde barn

Kjøper du julekake hos Baker Hansen, vil 5 kroner gå til å hjelpe krigsskadde barn.

Kappahl

Bidrar til Kors på halsen

Ønsker du å bidra til at flere barn får noen å snakke med og ikke føler seg ensomme? Da kan du helt frem til jul runde opp kjøpet ditt til valgfritt beløp i alle Kappahls butikker. Inntektene går uavkortet til Kors på halsen.

Coca-Cola

Gi et måltid

Skann QR-koden på etiketten på Coca-Cola flasken, og gi et måltid til Røde Kors.

Røde Kors tilbyr aktiviteter til tusenvis av ungdom over hele landet gjennom Fellesverket. Årets julekampanje fra Coca-Cola gir flere muligheten til å støtte dette arbeidet.

Coca-Cola vil at folk skal dele gode opplevelser og øyeblikk sammen. Den siste tiden har dette vært vanskelig for mange, ikke minst de unge. Derfor vil vi med årets julekampanje legge til rette for at ungdommer over hele landet får muligheten til å hygge seg sammen over et godt måltid. Og vi inviterer deg til å bli med – flasken din kan nemlig bli et hyggelig førjulsmåltid for en annen.

Enkelt å gi

Det er lett for deg å bli med på julekampanjen, du skanner rett og slett QR-koden som er på Coca-Cola flasken. Da kommer du inn på en kampanjeside, der du enkelt registrerer koden du finner under flaskekorken. For hver tiende kode som registreres gir Coca-Cola et måltid til Røde Kors, nærmere bestemt

til aktivitetshusene for ungdom de driver gjennom Fellesverket.

I løpet av kampanjen vil Coca-Cola donere måltider til en verdi av én million kroner til Røde Kors. Dette tilsvarer 3.000 måltider som unge kan samle seg rundt på de ulike aktivitetshusene. De velger selv om de bruker midlene til å bestille en digg pizza, takeaway eller – ikke minst – å lage en god middag sammen på aktivitetshuset.

Fellesverket – et tilbud til ungdom

Fellesverket har i dag 16 hus i 13 byer over hele Norge, og flere er på trappene. Tilbudet er et resultat av at Røde Kors registrerte økende forskjeller, og ville etablere et lavterskel, gratis aktivitetstilbud for alle unge; tilgjengelig også for de fra familier med mindre økonomiske midler. På aktivitetshusene får de unge mulighet til å treffes for bare å være sosiale, og de kan blant annet få leksehjelp, arbeidstrening eller gatemegling.

For hver 10. kode som registreres gir Coca-Cola et måltid til aktivitetshusene for ungdom de driver gjennom Fellesverket.

GI EN GAVE SOM GLEDER FLERE

Over hele verden kjemper barn for å overleve i krig og kriser. Kjøper du julegaver fra vår nettbutikk gir du nødhjelp, helsehjelp og trygghet til de som trenger det mest. Slik gleder du både de som får dem på julaften, og de som mottar hjelp fra oss resten av året.

gi.rodekors.no

